

Haberler > Yazarlar > Cansu Çamlıbel > Trump ve dış politikada ego kriteri

Cansu Çamlıbel

Trump ve dış politikada ego kriteri

18 Ağustos 2018

Yazdır Yazı Tipi

Yer Beyaz Saray'daki 'Kabine Odası'.

Tarih 17 Ağustos 2018.

ABD Başkanı Donald Trump bakanlarını toplamış kabine toplantısı yapacak. Gazeteciler de içerde. Trump hemen sağında oturan Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'ya dönerek 'Bakanımızın duasıyla başlayacağız' diyor. Pompeo ülkesindeki askeri okul öğrencilerinin yanında taşıdığı türde bir cep İncil'i getirmiş. Belli sayfaları etiketlediği görülüyor. Açıp okumaya başlıyor:

'Tanrım, kolay yanıflar yerine zor doğruları seçmemize ve ABD'nin onurunu lekelemeden korumamıza yardım et.'

Duanın içeriğinde rasyonaliteye ters düşen bir şey yok. Ancak İncil'i günlük siyasetin aracı haline getiren o görüntü Amerikan devletin kurucu babalarından Thomas Jefferson'ın kemiklerini sızlatacak türden.

Bizler iki gün önceki o toplantıyı muhtemelen Trump'ın Türkiye'de FETÖ davasından tutuklu Amerikalı din adamı Pastör Brunson için kurduğu takdir cümleleri ve Ankara'ya dönük sitemiyle hatırlayacağız. Amerika ise o toplantıyı muhtemelen Pompeo'nun duasıyla açıldığı için hatırlayacak. Trump yönetiminin bu tür bir görüntüyle Amerikan anayasasındaki din ve devlet işlerini ayırma prensibini takmadığını eleştirenler ise muhtemelen eleştirdikleriyle kalacak. Zira Trump ve kurmaylarının bütün bu şovları 6 Kasım'daki ara seçimlerde Cumhuriyetçi Parti'ye hayat öpücüğü olsun diye tasarladıkları apaçık ortada.

Trump yönetiminin Pastör Andrew Brunson'ı bahane ederek Türkiye'ye karşı arka arkaya aldığı yaptırım kararları da bu büyük şovun önemli bir unsuruna dönüştü. Ankara ile Washington arasında ağırlıklı olarak Suriye ve Gülen dosyaları nedeniyle yaşanan şiddetli krizlere rağmen bir buçuk yıldır Türkiye ile ilişkiyi ehvenişer bir çizgide götüren Trump'ın makas değiştirmesinin asıl nedeni tam olarak bu. Donald Trump, pamuk ipliğine bağlı devam eden siyasi kariyerini kurtarmak için muhafazakar Amerika'nın en tutucu kanadı olan evanjelistlere bel bağladı.

Evanjelistlerin Beyaz Saray'daki uzantısı Başkan Yardımcısı Mike Pence'in Brunson'ın tutukluluğunu ısıtıp ısıtıp Trump'ın önüne koyması yeni değil. Fakat Ankara-Washington hattında Türkiye'deki 24 Haziran seçimlerinin ardından başlayan Brunson müzakerelerinde yaşanan seri yol kazaları Trump'la Pence'in Türkiye'ye verilecek tepkiler konusunda kenetlenmesine neden oldu. Bu denkleme bir de Trump'ın kişisel egosu eklenince iş iyice içinden çıkılmaz bir hal aldı.

Muhatpları el arttırmaya başladığında Trump'ı durdurmak mümkün olmuyor. Ve maalesef genelde blöf de yapmıyor; önden neyin sinyalini verdiyse işi sonuçta oraya vardiıyor.

Trump takıntıları ve egosu yerine ülkesinin çıkarlarını gözeterek karar alan bir lider olsaydı belki Amerikan devleti içinde kendisine 'Türkiye'ye yaptırımların devamı konusunda biraz frene basalım, diplomasiye bir kez daha şans tanıyalım' diyenlere en azından bir süre daha kulak verirdi. Zira aslında iki ülke arasında ipler kopmuş değil. Geçen haftaki Türk heyetinin Washington'dan uzlaşsız dönmesine, Trump'ın Türk çeliği ve alüminyumuna yaptırım açıklamasına, Ankara'nın da buna Amerikan mallarına ek vergi paketiyle yanıt vermiş olmasına rağmen arka planda hala görüşmeler devam ediyor.

Ankara'nın Trump'ın Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton üzerinden açtığı kanal hala aktif. Birinci ve ikinci tur Brunson müzakereleri sırasında Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın'la bir kaç kez telefonda görüşen Bolton, Trump'ın son yaptırım kararından iki gün sonra kendisinden göreve geldiği günden beri randevu bekleyen Türkiye'nin Washington Büyükelçisi Serdar Kılıç'ı Beyaz Saray'a davet etti. Her ne kadar Beyaz Saray bu görüşme için 'Büyükelçinin talebi üzerine yapıldı' demiş olsa da önemli olan Bolton'ın tam da böyle kritik bir haftada randevu vermiş olmasıdır.

Başından beri Brunson müzakerelerinde bir nevi arabuluculuk rolü üstlenen Cumhuriyetçi Parti'nin ağır toplarından Senatör Lindsey Graham de denklemde kalmaya devam ediyor. Nitekim Büyükelçi Serdar Kılıç, Bolton'dan üç gün sonra bir kez daha Senatör Graham ile görüştü.

Amerikan tarafındaki bazı kaynaklardan 'Acaba Kurban Bayramı'ndan önce Türkiye bir jest yapar mı?' gibi duyumdan daha çok beklentiye dayalı cümleler duymaya başlamıştık ki ABD Hazine Bakanı Mnuchin yazının girişinde anlattığım kabine toplantısında Türkiye'ye yeni yaptırım hazırlığında olduklarının sinyalini verdi.

Dahası, Trump'ın o kabine toplantısının akşamında Twitter'da yaşadığı hezeyanların manşeti yine Türkiye oldu. Türkiye'nin yıllardır ABD'den istifade etmesine rağmen bugün 'bizim şahane Pastörümüz' dediği Brunson'ı haksız hukuksuz tuttuğundan dem vurdu ve 'Bu masum adamın serbest bırakılması için Türkiye'ye bir şey ödemeyeceğiz' yazdı. Ertesi gün ise İzmir'deki mahkeme Pastör Brunson'ın ev hapsi ile yurt dışı çıkış yasağının kaldırılması için yaptığı itirazı yeniden reddetti.

Şimdi herkes 'Bu noktadan dönüş mümkün mü?' diye soruyor. Yanıtını çok uzak olmayan bir tarihi gelişme üzerinden vermek isterim. Hatırlayın geçen sene bu zamanlar Trump yeni füze denemeleri yaptıran Kim Jong-Un'un ülkesi Kuzey Kore'yi vurmakla tehdit ediyordu. İki lider o tarihten sadece 10 ay sonra Singapur'da birlikte kameralara gülümseyerek ülkelerinin uzlaşmak için diplomasiye şans vereceğini ilan etti.

Bugün Washington'ın da Ankara'nın da önündeki soru aynıdır: 'İç politikaya dönük kısa vadeli çıkarlar için ikili ilişkiler tamamen gözden çıkartılacak mı yoksa diplomasiye bir şans daha verilecek mi?' Bu sorunun yanıtı her şeye rağmen bugüne kadar birbirine kötü söz söylemekten kaçınmış olan iki liderden başka kimsede değil. Diplomasiye dönüş Brunson kilidini açsa da artık kronikleşen yapısal sorunları elbette ortadan kaldırmaz ama tarihi bir kopuşun önüne geçer.

HER YERDE HÜRRİYET

DİĞER KANALLAR

[Facebook](#)

[Twitter](#)

[RSS](#)

[Kişisel Verilerin Korunması](#)

[Hürriyet Kurumsal](#)

[Bize Ulaşın](#)

Hürriyet
com.tr

© Copyright 2022 Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş